

اتحاد بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

بررسی روند تغییرات شاخص های قیمت مصرف کننده، تولیدکننده و کالاهای صادراتی کشور

« فروردین ۱۳۹۳ لغایت تیر ۱۳۹۴ »

معاونت بررسی های اقتصادی

مرکز گردآوری و تحلیل آمار

مرداد ۹۴

خلاصه گزارش:

- آمارها نشان می دهد در دوره مورد بررسی برای اولین بار تغییرات ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده، در تیر ۹۴ منفی شده و به حدود ۰,۴- درصد رسیده است که کمترین مقدار خود در دوره مورد بررسی را به ثبت رسانده است. بیشترین تغییر ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده در دوره مورد بررسی نیز مربوط به آذر ۹۳ به میزان ۱,۹ درصد بوده است.
- در مورد تغییر ماهانه شاخص بهای تولیدکننده نیز منفی شدن آن در تیر ۹۴ و رسیدن به ۰,۲- درصد نکته حائز اهمیتی است که می تواند حاصل بهبود انتظارات در فضای عمومی جامعه نسبت به توافق هسته ای و کاهش نسبی نرخ ارز باشد.
- تورم نقطه به نقطه مصرف کننده در تیر ۹۴ به میزانی حدود ۱۴,۲ درصد، کمترین مقدار خود در دوره مورد بررسی را ثبت نموده است. بررسی تورم نقطه به نقطه تولیدکننده نیز نزول این شاخص در ماههای اخیر و رسیدن آن به ۵,۷ درصد در تیر ۹۴، یعنی حداقل آن در دوره مورد بررسی را نشان می دهد.
- تورم نقطه به نقطه قیمت کالاهای صادراتی نیز که از فروردین ۹۳ روند تقریباً صعودی داشته است، در آذر ۹۳ به نقطه اوج خود معادل ۱۱ درصد رسید، پس از آن روند نزولی در پیش گرفت و این روند نزولی تا آنجایی ادامه یافت که در خرداد ۹۴ با مقدار ۱۷,۷- درصد کمترین مقدار خود را در دوره مورد بررسی به ثبت رساند.
- بیشترین افت ماهانه شاخص بهای کالاهای صادراتی مربوط به گروه محصولات معدنی معادل ۹,۲- درصد و پس از آن گروه محصولات پتروشیمی در رتبه دوم معادل ۵,۱- درصد بوده است. تنها شاخص مثبت مربوط به گروه چوب و اشیای چوبی معادل ۱,۰ درصد بوده و در بقیه گروههای اصلی، تغییرات ماهانه این شاخص منفی بوده است.
- شاخص بهای کالاهای صادراتی گروه محصولات معدنی در تیر ۹۴ در مقایسه با ماه قبل بیش از ۹ درصد کاهش داشت. این کاهش عمدتاً در اثر تنزل شاخص قیمت پروپان مایع شده معادل ۱۶,۲ درصد، بوتان مایع شده ۸,۶ درصد، روغن صنعتی ۷,۸ درصد، سیمان ۵,۸ درصد، قیر ۲,۳ و کنسانتره مس ۱,۳ درصد بوده است.
- آمارها نشان می دهد که در دوازده ماه منتهی به تیر ۹۴ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۳,۴ درصد از شاخص قیمت کالاهای صادراتی کاسته شده است.

➤ آمارها نشان می دهد روند نزولی تورم ۱۲ ماهه تولیدکننده که از شهریور ۹۲ از حدود ۴۶,۱ درصد شروع شد طی دوره ۲۲ ماهه اش تا تیر ۹۴ حدود ۳۵ واحد کاهش یافته است و اکنون در آستانه تک رقمی شدن قرار گرفته است.

جدول ۱- تغییرات شاخص قیمت مصرف کننده، تولید کننده و کالاهای صادراتی از فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

سال ۹۴				سال ۹۳												شرح	
تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر	شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اردیبهشت	فروردین		
۲۲۴,۷	۲۲۵,۵	۲۲۱,۸	۲۱۹,۶	۲۱۶,۸	۲۱۴,۱	۲۱۲,۳	۲۱۱,۷	۲۰۷,۸	۲۰۵	۲۰۲	۱۹۹	۱۹۷	۱۹۴	۱۹۱	۱۸۹	شاخص کل	شاخص قیمت مصرف کننده ۱۳۹۰=۱۰۰
-۰,۴	۱,۷	۱,۰	۱,۳	۱,۳	۰,۸	۰,۳	۱,۹	۱,۵	۱,۴	۱,۴	۱,۳	۱,۴	۱,۷	۱,۲	۱,۰	درصد تغییر نسبت به ماه قبل	
۱۴,۲	۱۶,۲	۱۶,۲	۱۶,۵	۱۶,۲	۱۶,۲	۱۵,۷	۱۶,۷	۱۵,۱	۱۴,۶	۱۴,۴	۱۴,۷	۱۴,۶	۱۴,۶	۱۶,۶	۱۷,۴	درصد تغییر نسبت به ماه مشابه سال قبل	
۱۵,۶	۱۵,۶	۱۵,۵	۱۵,۵	۱۵,۶	۱۵,۸	۱۶,۳	۱۷,۲	۱۸,۲	۱۹,۴	۲۱,۱	۲۳,۲	۲۵,۳	۲۷,۷	۳۰,۳	۳۲,۵	تورم ۱۲ ماهه	
۲۱۴,۳	۲۱۴,۷	۲۱۱,۱	۲۰۹,۰	۲۰۸,۵	۲۰۷,۶	۲۰۹,۲	۲۰۹,۲	۲۰۷,۸	۲۰۷	۲۰۶	۲۰۶	۲۰۳	۲۰۰	۱۹۹	۱۹۲	شاخص کل	شاخص قیمت تولید کننده ۱۳۹۰=۱۰۰
-۰,۲	۱,۷	۱,۰	۰,۲	۰,۴	-۰,۸	۰,۰	۰,۷	۰,۶	۰,۲	۰,۷	۰,۷	۱,۰	۰,۳	۳,۷	۲,۰	درصد تغییر نسبت به ماه قبل	
۵,۷	۷,۵	۶,۰	۸,۹	۱۱,۳	۱۱,۴	۱۲,۷	۱۳,۱	۱۳,۰	۱۴,۰	۱۵,۴	۱۵,۴	۱۶,۶	۱۸,۴	۱۹,۸	۱۷,۳	درصد تغییر نسبت به ماه مشابه سال قبل	
۱۱,۱	۱۲,۰	۱۲,۹	۱۴,۱	۱۴,۸	۱۵,۳	۱۵,۸	۱۶,۶	۱۷,۷	۱۹,۰	۲۰,۴	۲۰,۴	۲۴,۹	۲۷,۳	۲۱,۶	۲۳,۰	تورم ۱۲ ماهه	
۲۲۷,۶	۲۳۵,۹	۲۴۷,۷	۲۴۳,۹	۲۵۲,۴	۲۵۸,۶	۲۷۴	۲۷۷,۹	۲۶۷,۵	۲۶۹	۲۷۱	۲۷۱	۲۷۰	۲۸۷	۲۸۵	۲۷۸	شاخص کل	شاخص قیمت کالاهای صادراتی ۱۳۹۰=۱۰۰
-۳,۵	-۴,۸	۱,۶	-۳,۴	-۲,۴	-۵,۶	-۱,۴	۳,۹	-۰,۴	-۰,۹	۰,۱	۰,۱	-۵,۸	۰,۷	۲,۴	۴,۰	درصد تغییر نسبت به ماه قبل	
۱۵,۸	-۱۷,۷	-۱۳	-۱۲,۳	-۵,۵	۰,۵	۶,۰	۱۱,۰	۴,۹	۳,۳	۱,۲	۱,۲	-۲,۸	-۶,۶	-۶,۱	-۷,۸	درصد تغییر نسبت به ماه مشابه سال قبل	
-۳,۴	-۲,۳	-۱,۴	-۰,۸	-۰,۵	-۱	-۳	-۴,۱	-۵,۲	-۶,۰	-۶,۳	-۶,۳	-۱,۳	۲,۶	۸,۵	۱۵,۳	تورم ۱۲ ماهه	

منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

بررسی تغییرات شاخص قیمت مصرف کننده، تولید کننده و کالاهای صادراتی

فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

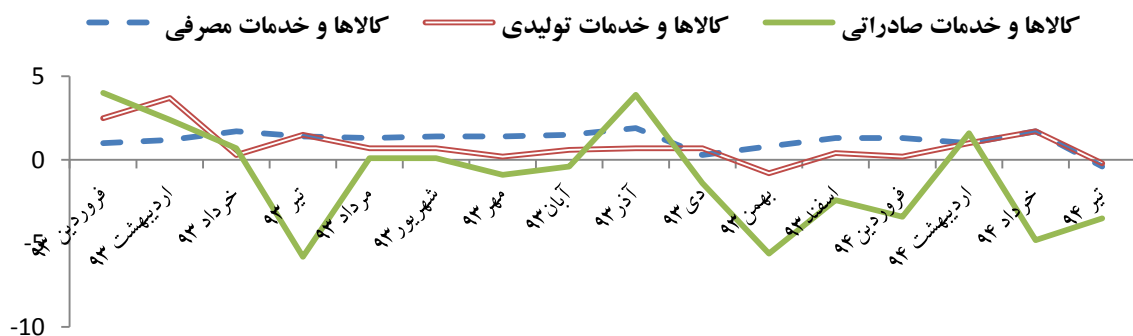
بررسی تغییرات ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده در دوره زمانی فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴ بطور متوسط ۱,۱ درصد نوسان داشته است. نکته حائز اهمیت در مورد تغییرات ماهانه این شاخص، منفی شدن آن در تیر ۹۴ یعنی حدود ۰,۴- درصد است که کمترین مقدار خود در دوره مورد بررسی را به ثبت رسانده است. بیشترین تغییر ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده در دوره مورد بررسی نیز مربوط به آذر ۹۳ به میزان ۱,۹ درصد بوده است. تغییرات ماهانه شاخص قیمت تولیدکننده که نسبت به شاخص قیمت مصرف کننده، افت و خیز بیشتری داشته است، با مقدار منفی ۰,۸ درصد در بهمن ۹۳ کمترین مقدار خود را در سال ۹۳ به ثبت رسانده است. بیشترین تورم ماهانه تولیدکننده مربوط به اردیبهشت ۹۳ است که همزمان با اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه ها و اصلاح قیمت های مربوط به برخی از مهمترین حامل های انرژی بوده است لیکن پس از آن روند نزولی و نوسانی را طی نموده است. آنچه در مورد این شاخص جای تامل دارد منفی شدن تغییرات ماهانه آن در تیر ۹۴ و رسیدن به ۰,۲- درصد است که می تواند حاصل بهبود انتظارات در فضای عمومی جامعه نسبت به توافق هسته ای و کاهش نسبی نرخ ارز باشد.

در مورد تورم ماهانه شاخص قیمت کالاهای صادراتی نیز همانطور که نمودار شماره ۱ نشان می دهد، بیشترین میزان تغییرات ماهانه این شاخص مربوط به فروردین ۹۳ با رقم معادل ۴ درصد بوده است. کمترین رشد شاخص ماهانه قیمت کالاهای صادراتی مربوط به تیر ۹۳ بوده که نسبت به ماه قبل از آن ۵,۸ درصد کاهش یافته است. روند منفی تغییرات ماهانه قیمت کالاهای صادراتی به ویژه در ماههای اخیر با ارقام ۳,۴- درصد، ۳,۵- درصد و ۴,۸- درصد پالس های مهمی از افت ارزش کالاهای صادراتی دارند که نیازمند توجه ویژه است.

نمودار ۱ - روند تغییرات ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده، تولیدکننده و کالاهای صادراتی

(درصد)

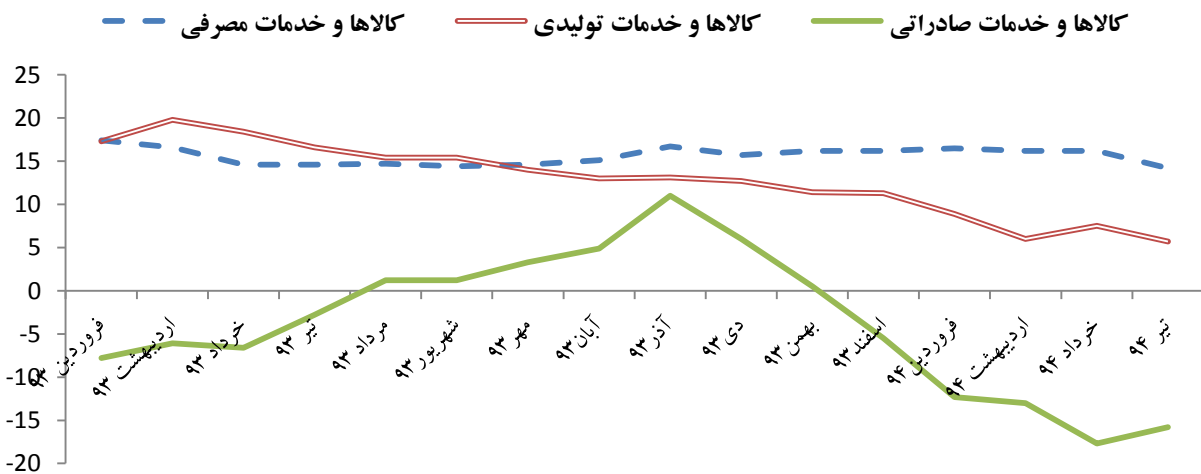
فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

بررسی روند تورم نقطه به نقطه مصرف کننده، تولیدکننده و کالاهای صادراتی نشان می دهد که روند تورم مصرف کننده حول متوسط تورم در دوره مورد بررسی یعنی ۱۵,۶ نوسان داشته است. مقدار این تورم در تیر ۹۴ به میزانی حدود ۱۴,۲ درصد کمترین مقدار این شاخص در دوره مورد بررسی را رقم زده است و در مقابل، بیشترین مقدار آن مربوط به ابتدای دوره مورد بررسی یعنی فروردین ۹۳ بوده که حدود ۱۷,۴ درصد است. آنچه نمودار شماره ۲ در مورد تورم نقطه به نقطه تولیدکننده در دوره مورد بررسی نشان می دهد، نزول این شاخص در ماههای اخیر و رسیدن آن به حدود ۵,۷ درصد در تیر ۹۴، یعنی حداقل آن در دوره مورد بررسی است.

تورم نقطه به نقطه کالاهای صادراتی که از فروردین ۹۳ روند تقریباً صعودی داشته است، در آذر ۹۳ به نقطه اوج خود معادل ۱۱ درصد می رسد، پس از آن روند نزولی در پیش گرفته و این روند نزولی تا آنجایی ادامه یافته است که در خرداد ۹۴ با مقدار ۱۷,۷- درصد کمترین مقدار خود را در دوره مورد بررسی به ثبت رسانده است.

نمودار ۲- تورم نقطه به نقطه قیمت مصرف کننده، تولیدکننده و کالاهای صادراتی فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴ (درصد)

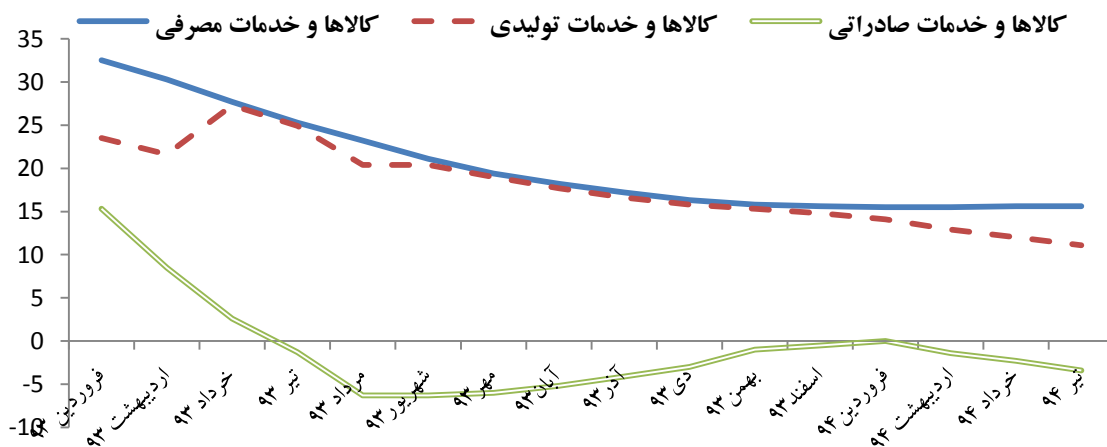
بررسی تورم ۱۲ ماهه شاخص قیمت در دوره مورد بررسی نشان می دهد تورم ۱۲ ماهه کالاها و خدمات مصرفی که بیشترین مقدار خود را در ابتدای دوره مورد بررسی یعنی فروردین ۹۳ به میزان ۳۲,۵ درصد به ثبت رسانده با طی مسیر نزولی، کمترین میزان خود را در ماههای اخیر به ثبت رسانده است. این شاخص با ثبت کمترین مقدار خود حدود ۱۵,۵ درصد در فروردین و اردیبهشت ۹۴، با ۰,۱ درصد صعود در ماههای خرداد و تیر ۹۴ عدد ۱۵,۶ درصد را به خود اختصاص داده است.

تورم ۱۲ ماهه کالاهای تولیدی نیز در دوره مورد بررسی روند نزولی داشته و کمترین آن در تیر ۹۴ حدود ۱۱,۱ درصد بوده است. آمارهای بانک مرکزی نشان می دهد روند نزولی تورم ۱۲ ماهه تولیدکننده که از شهریور ۹۲ از حدود ۴۶,۱ درصد شروع شد طی دوره ۲۲ ماهه اش تا تیر ۹۴ حدود ۳۵ واحد کاهش یافته است و اکنون در آستانه تک رقمی شدن قرار گرفته است.

تورم ۱۲ ماهه کالاهای صادراتی نیز که در دوره مورد بررسی عموماً ارقام منفی به ثبت رسانده است پس از ثبت کمترین مقدار خود در مرداد و شهریور ۹۳ به میزان ۶,۳- درصد، به ۳,۴- درصد در تیر ۹۴ رسیده است.

نمودار ۳- تورم ۱۲ ماهه قیمت مصرف کننده، تولیدکننده و کالاهای صادراتی فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

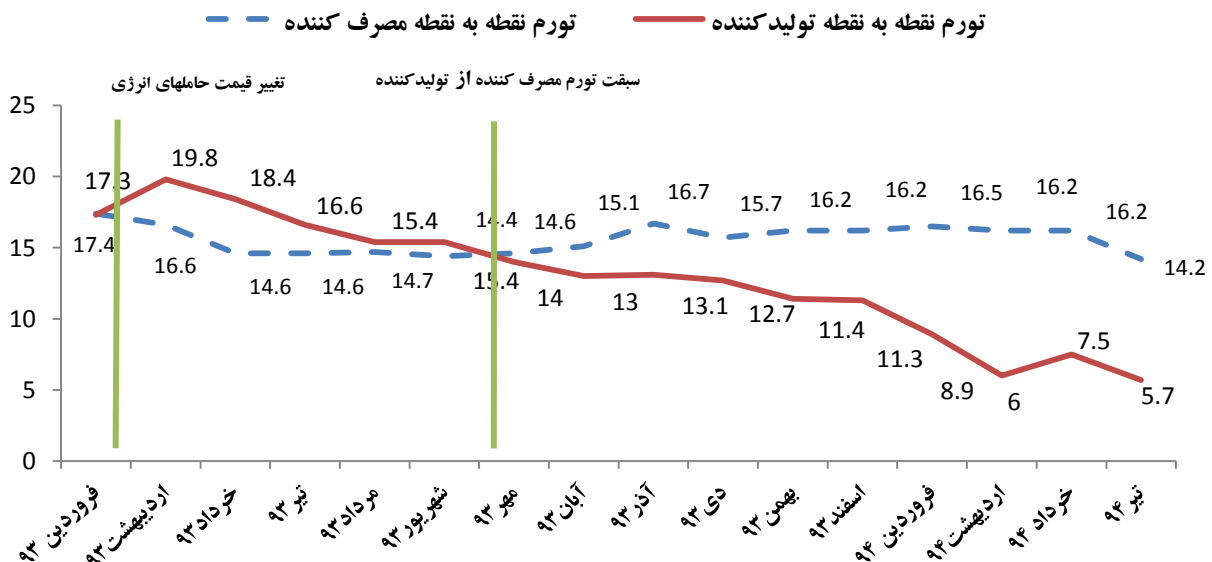
(درصد)

بحثی پیرامون شکاف تورم تولیدکننده و مصرف کننده:

مطابق مباحث مطرح شده در مجموعه گزارشات قبلی پیرامون روند تغییرات شاخص قیمت ها، آمارهای بانک مرکزی، نشان دهنده افزایش شکاف تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده و مصرف کننده در ماههای اخیر بوده است. به طوری که این شکاف که از نیمه دوم سال ۹۳ شروع شده بود در اردیبهشت ۹۴ به بیشترین مقدار خود یعنی شکافی به میزان ۱۰,۲ درصد رسید که طی دو سال گذشته بیشترین مقدار بوده است. در گزارشات قبلی به برخی زمینه ها و دلایل بروز این مسئله اشاره شد. عواملی چون تفاوت در ترکیب سبد شاخص بهای مصرف کننده و سبد شاخص بهای تولیدکننده، تفاوت ضریب اهمیت اقلام موجود در دو شاخص، حاکم شدن فضای رکود بر بخش تولید کشور و کنترل دستوری قیمت ها توسط دولت در مرحله تولید از مسائل عمده تاثیرگذار بر افزایش شکاف تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده و مصرف کننده مطرح شد. اما همانطور که آمارها نشان می دهند میزان این شکاف در دو ماه اخیر قدری کاهش یافته به گونه ای که این شکاف در خرداد ۹۴ حدود ۸,۷ درصد و در تیر ۹۴ به حدود ۸,۵ درصد رسیده است.

نمودار ۴- شکاف تورم نقطه به نقطه تولیدکننده و مصرف کننده

بررسی شاخص قیمت کالاهای صادراتی:

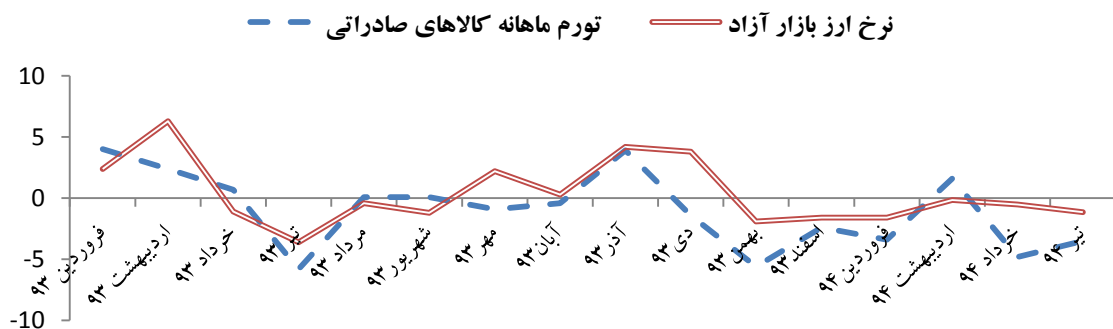
بررسی آمار ماهانه شاخص قیمت کالاهای صادراتی در دوره مورد بررسی حاکی از آن است که تغییرات ماهانه این شاخص بجز برخی از ماهها، در بقیه ماههای دوره موردنظر منفی بوده است. کمترین مقدار تغییر ماهانه این شاخص در تیر ۹۳ معادل ۵,۸- درصد بوده است. در سال ۹۴ نیز آنچه آمارها نشان می دهند تورم ماهانه کالاهای صادراتی از ۳,۴- درصد در فروردین ۹۴ به ۱,۶ درصد در اردیبهشت ۹۴ افزایش یافت ولی در خرداد ۹۴ این شاخص مجدداً منفی شده و به ۴,۸- درصد نزول یافت. و اما در تیر ۹۴ این شاخص به ۳,۵- درصد رسید.

بیشترین افت ماهانه مربوط به گروه محصولات معدنی معادل ۹,۲- درصد و پس از آن گروه محصولات پتروشیمی در رتبه دوم معادل ۵,۱- درصد بوده است. تنها شاخص مثبت مربوط به گروه چوب و اشیای چوبی معادل ۱,۰ درصد بوده و در بقیه گروههای اصلی این شاخص، منفی بوده است.

شاخص بهای گروه محصولات معدنی در تیرماه ۹۴ در مقایسه با ماه قبل برابر ۹,۲ درصد کاهش داشت. کاهش مذکور عمدتاً در اثر تنزل شاخص قیمت پروپان مایع شده معادل ۱۶,۲ درصد، بوتان مایع شده ۸,۶ درصد، روغن صنعتی ۷,۸ درصد، سیمان ۵,۸ درصد، قیر ۲,۳ و کنسانتره مس ۱,۳ درصد بوده است.

بیشترین مقدار تورم ماهانه کالاهای صادراتی در دوره مورد بررسی مربوط به فروردین ۹۳ حدود ۴ درصد و آذر ۹۳ حدود ۳,۹ درصد است که به ترتیب معادل رشد ماهانه ۲,۴ و ۴,۲ درصدی شاخص ماهانه نرخ ارز در ماههای مذکور در بازار آزاد است. در سال ۹۴ نیز بیشترین مقدار تورم ماهانه مربوط به اردیبهشت معادل ۱,۶ درصد بوده بطوریکه بیشترین سهم در این افزایش را گروه محصولات پتروشیمی با افزایش ۴,۷ درصدی داشته است.

نمودار ۵ - درصد تغییر ماهانه قیمت کالاهای صادراتی و نرخ ارز بازار آزاد از فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

بررسی‌ها حاکی از آن است که در فروردین و خرداد ۹۴ به دلیل کاهش قیمت آزاد ارز، روند شاخص ماهانه صادراتی کاهش یافته است. بنابراین به دلیل آن که در محاسبه شاخص قیمت کالاهای صادراتی، قیمت ارزی کالاهای صادر شده به قیمت ریالی تبدیل می‌شود، می‌توان یکی از دلایل اصلی کاهش شاخص صادراتی در فروردین و خرداد را افت قیمت ارز عنوان کرد. به گفته کارشناسان، تعدیل نشدن نرخ ارز با تورم در بلندمدت موجب می‌شود کالاهای تولید داخلی، نسبت به رقیبان خارجی خود گران‌تر و قدرت رقابتی بنگاه‌های داخلی به مرور تضعیف شود. این همان چیزی است که امروزه قریب به اتفاق اقتصاددانان معتقدند برای حفظ رقابت پذیری تولیدات داخلی در بازارهای جهانی می‌بایست بانک مرکزی از سیاست تثبیت نرخ ارز دست کشیده و نسبت به تعدیل نرخ ارز متناسب با نرخ تورم اقدام نماید.

همچنین آمارها نشان می‌دهد که در دوازده ماه منتهی به تیر ۹۴ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۳,۴ درصد از شاخص قیمت کالاهای صادراتی کاسته شده است.

جدول ۲ - درصد تغییر ماهانه قیمت کالاهای صادراتی و نرخ ارز بازار آزاد از فروردین ۹۳ لغایت تیر ۹۴

درصد تغییر ماهانه	نرخ ارز بازار آزاد (ریال)	درصد تغییر ماهانه	شاخص قیمت کالاهای صادراتی	شرح	
۲,۴	۳۰,۹۹۱	۴,۰	۲۷۸	فروردین	سال ۱۳۹۳
۶,۳	۳۲,۹۴۱	۲,۴	۲۸۵	اردیبهشت	
-۱,۱	۳۲,۵۸۴	۰,۷	۲۸۷	خرداد	
-۳,۶	۳۱,۴۱۹	-۵,۸	۲۷۰	تیر	
-۰,۴	۳۱,۳۰۹	۰,۱	۲۷۱	مرداد	
-۱,۲	۳۱,۶۹۶	۰,۱	۲۷۱	شهریور	
۲,۲	۳۲,۳۹۵	-۰,۹	۲۶۹	مهر	
۰,۳	۳۲,۴۹۲	-۰,۴	۲۶۷,۵	آبان	
۴,۲	۳۳,۸۷۶	۳,۹	۲۷۷,۹	آذر	
۳,۸	۳۵,۱۹۴	-۱,۴	۲۷۴	دی	
-۱,۹	۳۴,۵۰۷	-۵,۶	۲۵۸,۶	بهمن	
-۱,۶	۳۳,۹۳۸	-۲,۴	۲۵۲,۴	اسفند	
-۱,۶	۳۳,۳۷۳	-۳,۴	۲۴۳,۹	فروردین	سال ۱۳۹۴
-۰,۱۶	۳۳,۳۱۹	۱,۶	۲۴۷,۷	اردیبهشت	
-۰,۵۲	۳۳,۱۴۳	-۴,۸	۲۳۵,۹	خرداد	
-۱,۱۵	۳۲,۷۶۱	-۳,۵	۲۲۷,۶	تیر	

منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

روند تورم نقطه به نقطه قیمت کالاهای صادراتی نیز در دوره مورد بررسی حاکی از آن است که این شاخص از ابتدای سال ۹۴ منفی بوده است به گونه ای که کمترین مقدار آن معادل ۱۷,۷- درصد در خرداد ۹۴ بوده و پس از آن این شاخص در تیر ۹۴ به ۱۵,۸- درصد رسیده است. بیشترین سهم در افت ۱۵,۸ درصدی این شاخص مربوط به گروه محصولات معدنی با افت ۴۰,۹ درصدی و محصولات چرمی به میزان ۴۰,۷ و پس از آن گروه محصولات پتروشیمی با افت ۲۶,۷ درصدی بوده است.

تهیه و تنظیم:
پریرسا مطرانلویی

منابع:

- آمارهای بانک مرکزی، شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی
- آمارهای بانک مرکزی، شاخص قیمت تولیدکننده
- آمارهای بانک مرکزی، شاخص قیمت کالاهای صادراتی
- آمارهای بانک مرکزی، شاخص های ماهانه اقتصادی